

KAPITOLA 8

Průběh soudní exekuce

„Exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem.“ Tato zásada, která je vyjádřena v ust. § 46 odst. 1 ex. řádu, je základním kamenem postupu soudního exekutora v exekuci. Byť toto uvedené ustanovení není obsahově dlouhé, je velmi významné, protože implicitně obsahuje několik zásad a pravomocí postupu soudního exekutora, rovněž ale stanoví i právní limity postupu soudního exekutora ve vztahu k účastníkům řízení i třetím osobám dotčeným jeho postupem.

8.1 Rychle a účelně provedená exekuce

Z právního rozboru první části výše uvedeného ustanovení, tedy exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně, vyplývá následující. V první řadě je nutné uvést, že je zcela zjevné, že exekuční řízení je ovládáno od momentu vydání pověření podle § 43a ex. řádu zásadou oficiality. V minulých kapitolách bylo uvedeno, že fáze podání exekučního návrhu je obrazem zásady dispoziční neboli je to pouze věřitel, který může podat exekuční návrh. Z uvedeného tedy jasně plyne, že právní jednání v podobě podání exekučního návrhu je zcela na volné úvaze věřitele. Po splnění zákonných povinností soudního exekutora, které jsou spojeny s podáním exekučního návrhu (zejména povinnosti uvedené v ust. § 43a a § 44 ex. řádu), je na volné úvaze soudního exekutora, jaký zvolí postup v exekuci. K tomuto postupu zákon v ust. § 46 odst. 1 výslovně uvádí, že musí být rychlý a účelný. Rychlost se projevuje mimo jiné tím, za jaký časový okamžik je schopen soudní exekutor prostřednictvím součinnosti třetích osob zjistit majetkové poměry a místo faktického pobytu povinného.¹⁷⁸ Účelnost je shledávána v tom, jaký způsob provedení exekuce zvolí k úplnému vynucení vymáhané povinnosti.¹⁷⁹ Soudní exekutor v intencích těchto principů musí postupovat ve svých jednotlivých procesních úkonech efektivně a hospodárně a přitom dbát ochrany povinného i třetích osob.

¹⁷⁸ Okamžikem, od kdy může soudní exekutor žádat nejdříve o součinnost třetí osoby, je vydání pověření dle ust. § 43 ex. řádu.

¹⁷⁹ Ust. § 58 ex. řádu.

Řízení o soudních exekucích

V praxi se tak velmi jasně a záhy projevuje rychlost a účelnost daného soudního exekutora, jehož primárním úkolem je co nejrychleji požádat o součinnosti třetích osob a na základě jejich výsledku zvolit nejvhodnější způsob provedení exekuce při respektování ust. § 58 ex. řádu. Pokud soudní exekutor nekoná efektivně, zpravidla pohledávku oprávněného nevymůže či vymůže za delší časový úsek, zvláště u povinných, kteří čelí více exekučním řízením. V těchto případech může mít méně rychlý a efektivní soudní exekutor oproti jiným soudním exekutorům tzv. horší pořadí při provedení exekuce či může být jinými soudními exekutory při realizaci exekuce tzv. přeskočen¹⁸⁰.

8.1.1 Zánik pověření

Již zmíněnou zásadu oficiality zdůrazňuje ust. § 46 odst. 2 ex. řádu, které explicitně uvádí: „*exekutor činí i bez návrhu úkony směřující k provedení exekuce*“. Navíc je zde uvedeno, že úkony činí „*až do vymožení pohledávky a jejího příslušenství nebo vynucení jiné vymáhané povinnosti, nákladů exekuce a nákladů oprávněného*“. Okamžik vymožení takové povinnosti spojuje exekuční řád s tím, že exekuce je provedena. Nicméně náhledem do ust. § 51 ex. řádu je zřejmé, že vymožení pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce není jediná možnost, kdy zaniká pověření soudního exekutora, a tudíž by měl bez dalšího ustát ve všech úkonech. Toto ustanovení obsahuje výčet téměř všech situací, na základě kterých dochází k zániku oprávnění soudního exekutora. Jedná se o tyto skutečnosti:

- a) exekuční soud rozhodl o vyloučení exekutora;
- b) exekuce byla zastavena;
- c) pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce byly vymoženy;
- d) došlo ke změně exekutora podle § 44b;
- e) exekuční soud rozhodl o spojení exekučních řízení, nejde-li o exekutora, který povede spojená řízení.

Soudnímu exekutorovi zaniká na základě těchto skutečností oprávnění k vedení exekuce a již nemůže od této chvíle v zásadě činit žádné další exekuční kroky. Některé další situace, kdy dochází k zániku oprávnění soudního exekutora k vedení exekuce, které nejsou obsaženy ve výše citovaných ustanoveních, nalezneme v samotném exekučním řádu¹⁸¹ či v občanském soudním řádu.

¹⁸⁰ Jako např. ust. § 15a zák. č. 119/2001 Sb.

¹⁸¹ Např. došlo k zániku výkonu exekutorského úřadu.

8.2 Exekuční příkaz

Exekuční příkaz, neboli procesní rozhodnutí soudního exekutora *sui generis*, je upraven v exekučním řádu v rozsahu ust. § 47–49. Postupně jsou vymezeny obligatorní podmínky, které musí být splněny, aby mohl být exekuční příkaz vydán, dále pak účinky vydaného exekučního příkazu, jeho náležitosti a výrok exekučního příkazu.

V podmínkách exekučního řízení má exekuční příkaz naprosto klíčovou roli, protože pouze jeho prostřednictvím může soudní exekutor legálně exekučně postihnout majetek ve vlastnictví povinného, v SJM nebo výlučný majetek manžela povinného, a to podle zvoleného způsobu provedení exekuce. Exekuční příkaz je tak nutné chápat jako rozhodnutí exekutora, kterým je určen způsob provedení exekuce. Volba způsobu provedení exekuce je velmi výrazným projevem zásady oficiality v podmínkách exekučního řízení, protože závisí toliko na volbě soudního exekutora¹⁸². Uvedenou volbu soudního exekutora ovlivňuje jednak druh vymáhané povinnosti (peněžité plnění, jiná povinnost než zaplacení peněžité částky¹⁸³) a dále zjištěné informace o majetkových poměrech povinného nebo o jeho faktickém pobytu na základě odpovědí na součinnosti třetích osob¹⁸⁴. K tomu, aby mohl soudní exekutor v souladu se zákonem vydat exekuční příkaz, musí být obligatorně splněna podmínka, že exekuce byla zapsaná do rejstříku zahájených exekucí.

Právní materie exekučního příkazu velmi úzce souvisí s právní materií způsobů provedení exekuce. To je dáno zejména tím, že k provedení každého ze způsobů provedení exekuce musí být vydán konkrétní exekuční příkaz.

8.2.1 Vhodnost a přiměřenost zvoleného způsobu provedení exekuce

Soudní exekutor je v intencích ust. § 47 odst. 1 ex. řádu povinen zvolit vždy takový způsob provedení exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepochybné výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo. Uvedené ustanovení je dále rozvinuto v ust. § 58 odst. 1 ex. řádu, kde je výslovně uvedeno: „*zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných*“

¹⁸² Ust. § 46 odst. 2 a ust. § 58 odst. 3 ex. řádu.

¹⁸³ Vykližení, odebrání věci, rozdělení společné věci, provedení prací a výkonů.

¹⁸⁴ Rovněž v souladu s ust. § 50 ex. řádu od oprávněného nebo povinného.

nákladů exekuce“. Lze tedy zákonně uspokojovat jen nároky oprávněného, nikoliv třeba uspokojovat jeho touhy po pomstě a podobně.¹⁸⁵ Současně je stanovena hierarchie způsobů provedení exekuce, kterou je nutno uplatňovat vždy, nebrání-li to účelu exekuce.¹⁸⁶

K otázce přiměřenosti musíme uvést, že soudní exekutor vždy vychází z výše vymáhané povinnosti a z odpovědi součinností třetích osob. Zároveň platí konstantní praxe, že pokud lze u povinného postihnout toliko majetek, který je v neproměru k vymáhané povinnosti, a povinný nemá vůli vymáhanou povinnost jakkoliv splnit a další majetek u něj absentuje, je možné exekuci provést i u majetku, jehož hodnota je v neproměru k vynucované povinnosti.

S danou problematikou úzce souvisí také dříve uvedená možnost v ust. § 44 odst. 4 ex. řádu: „*Je-li vymáhaná povinnost v hrubém neproměru k majetku povinného, na který by se vztahoval zákaz podle § 44a odst. 1, může soudní exekutor před zasláním vyrozumění oprávněnému rozhodnout, že se zákaz dle § 44a odst. 1 vztahuje pouze na část majetku přiměřenou vymáhané povinnosti.*“

Naopak nepostačuje-li jeden ze způsobů provedení exekuce k uspokojení oprávněného, lze exekuci v jednom exekučním řízení provést více způsoby, popřípadě i všemi zákonem stanovenými způsoby, a to současně nebo postupně.

8.2.2 Účinky exekučního příkazu

Exekuční řád ve svém ust. § 47 odst 3 výslovně zakládá tzv. „rovnost“ exekučního příkazu a usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vydaného dle norem občanského soudního řádu. Tato zákonem vyjádřená rovnost se projevuje tím, že vždy, když procesní předpisy spojují s usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí¹⁸⁷ určité právní účinky, platí tyto účinky rovněž pro exekuční příkaz. Uvedené ustanovení tak zavádí výkladovou jednotu obou procesních institutů, kterou navíc podtrhuje i ust. § 130 odst. 1 ex. řádu¹⁸⁸. Ovšem i přes zákonem proklamovanou rovnost obou procesních institutů nesmí být opomenuta základní odlišnost mezi provedením výkonu rozhodnutí a exekučním řízením, která je spatřována v tom, že v exekučním řízení rozhoduje soudní exekutor o tom, jakým způsobem bude

¹⁸⁵ KINDL, M., ŠÍMA, A., DAVID, O. *Občanské právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 328.

¹⁸⁶ Ust. § 58 odst. 2 ex. řádu.

¹⁸⁷ Který postihuje konkrétní majetek nebo určuje způsob výkonu rozhodnutí.

¹⁸⁸ Tam, kde se ve zvláštních právních předpisech hovoří o soudním výkonu rozhodnutí nebo výkonu rozhodnutí, rozumí se tím také exekuce podle tohoto zákona. Tam, kde se ve zvláštních právních předpisech hovoří o nařízení výkonu rozhodnutí, rozumí se tím také vedení exekuce podle tohoto zákona.

exekuce provedena¹⁸⁹ (a tedy jaký konkrétní exekuční příkaz vydá), naopak ve výkonu rozhodnutí je tato volba na oprávněném¹⁹⁰.

8.2.3 Vedení a provedení exekuce

Napříč celým exekučním řízením je nutné striktně rozlišovat mezi dvěma pojmy, vedením a provedením exekuce. Vedení exekuce je charakterizováno jako veškeré úkony, které směřují k provedení exekuce. Jedná se tak o úkony nezbytné tomu, aby mohlo dojít k naplnění účelu exekuce, tedy jejímu provedení. Jedná se zejména o součinnosti třetích osob a vydávání exekučních příkazů. Z hlediska časové posloupnosti může soudní exekutor exekuci vést nejdříve poté, kdy soud vydal pověření dle § 43a ex. řádu,¹⁹¹ resp. exekuční příkaz může začít vydávat poté, kdy byla exekuce zapsána do rejstříku zahájených exekucí.¹⁹²

Naopak provedení exekuce je výrazem nezvratného kroku ve vztahu k majetku povinného, na který byl již vydán exekuční příkaz. Vydání exekučního příkazu je totiž výrazem zajišťovacího úkonu ve vztahu ke konkrétnímu majetku povinného, zejména s důsledkem zákazu převedení na jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat¹⁹³. Ovšem provedení exekuce je až konečná realizace, tedy faktické zpeněžení majetku.

8.2.3.1 Doložka provedení exekuce

Doložka provedení exekuce, resp. její zápis do rejstříku zahájených exekucí, představuje první ze dvou podmínek k tomu, aby exekuce mohla být provedena (aby konkrétní exekuční příkaz mohl být proveden). Podle ust. § 35b odst. 1 písm. h) ex. řádu nastává doložka provedení exekuce buď uplynutím lhůty dle ust. § 46 odst. 6 ex. řádu, nebo právní mocí rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podaný ve lhůtě dle § 46 odst. 6 ex. řádu. Doložku provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí zapisuje soudní exekutor.

¹⁸⁹ Ust. § 46 odst. 2 ve spojení s ust. § 58 odst. 3 ex. řádu.

¹⁹⁰ Ust. § 261, § 263, § 264 o. s. ř.

¹⁹¹ Ust. § 35 odst. 3 ex. řádu.

¹⁹² Ust. § 47 odst. 1 ex. řádu.

¹⁹³ Instituty speciálního inhibitoria a arrestatoria.

8.2.3.2 Právní moc exekučního příkazu

Právní moc exekučního příkazu je druhá podmínka nezbytná k tomu, aby exekuce mohla být provedena, resp. aby konkrétní exekuční příkaz mohl být proveden. S ohledem na to, že proti exekučnímu příkazu není přípustný opravný prostředek, nabývá tak právní moci okamžikem doručení posledního z účastníků.

8.2.3.3 Provedení exekuce

V ust. § 52 odst. 3 ex. řádu se stanoví, že právní mocí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu se v exekučním řízení rozumí:

- a) uplynutí lhůty dle § 46 odst. 6,
- b) právní moc rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podán ve lhůtě podle písmene a),
- c) právní moc exekučního příkazu.

Náhledem do znění ust. § 47 odst. 2 ex. řádu zjistíme, že exekuční řád rovněž negativně vymezuje podmínky, za kterých není možné podle exekučního příkazu exekuci provést před:

- a) uplynutím lhůty podle § 46 odst. 6,
- b) právní mocí rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podán ve lhůtě podle písmene a),
- c) zápisem doložky provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí podle § 35b odst. 1 písm. h),
- d) právní mocí exekučního příkazu.

Srovnáním obou uvedených ustanovení lze jednoznačně uvést základní podmínky, za kterých lze příslušný exekuční příkaz bezpečně provést:

- uplynutím lhůty dle 46 odst. 6 ex. řádu (zápis do rejstříku zahájených exekucí) nebo
- právní mocí rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce, pokud byl podán ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 ex. řádu (zápis do rejstříku zahájených exekucí),
- právní mocí exekučního příkazu.

Z uvedeného výkladu je patrné, že vydání exekučního příkazu samo o sobě není provedením exekuce. Vydání exekučního příkazu má ovšem ve vztahu k provedení exekuce také podstatné právní následky:

- zajištění pořadí v rámci souběžného postihu téže věci¹⁹⁴,
- účinky speciálního inhibitoria, resp. arrestatoria.

V praxi se vedení a provedení exekuce projevuje následujícím způsobem. Po doručení exekučního příkazu, např. plátcí mzdy povinného, započne plátcé mzdy povinnému srážet část jeho mzdy, která připadá na srážky ze mzdy, nevyplácí ji povinnému, ale deponuje ji. Obdobně peněžní ústav zamezí povinnému disponovat s částkou na jeho bankovním účtu, která je postižena exekučním příkazem. V této situaci ovšem stále ještě nedochází k finálnímu a nezvratnému úkonu, kterým je vyplacení sražené částky mzdy povinného soudnímu exekutorovi nebo vyplacení peněžních prostředků peněžním ústavem soudnímu exekutorovi. Jakmile jsou splněny zákonem stanovené podmínky dle ust. § 47 odst. 2, resp. § 52 odst. 3 ex. řádu, vyhotoví soudní exekutor vyrozumění o tom, že doložka provedení exekuce byla zapsána do rejstříku zahájených exekucí nebo že usnesení o odkladu exekuce a zastavení exekuce, exekuční příkaz a příkaz k úhradě nákladů exekuce nabyly právní moci, a doručí je v našem případě plátcí mzdy nebo peněžnímu ústavu. Tímto okamžikem je exekuce provedena a plátcé mzdy vyplatí soudnímu exekutorovi všechny do té doby deponované srážky za období od doručení exekučního příkazu do doby zaslání uvedeného vyrozumění. Další srážky ze mzdy pak bude již pravidelně vyplácet na účet soudního exekutora a nebude je již u sebe deponovat. Peněžní ústav po obdržení vyrozumění vyplatí soudnímu exekutorovi zajištěné finanční prostředky od doby doručení exekučního příkazu.

8.2.4 Náležitosti a výrok exekučního příkazu

Náležitosti a výrok exekučního příkazu jsou obsaženy v ust. § 48 a § 49 ex. řádu. V písemném vyhotovení exekučního příkazu tak nesmí absentovat:

- exekuční soud,
- označení exekutora, který vede exekuční řízení,
- exekuční titul a orgán, který jej vydal, nebo osoba, která jej vyhotovila,
- označení účastníků, včetně rodného čísla povinného, lze-li je zjistit,
- označení povinnosti, která má být exekucí vymožena,
- způsob provedení exekuce,
- označení osob, kterým se doručuje exekuční příkaz,
- výrok, poučení o odvolání¹⁹⁵, den a místo jeho vydání a podpis exekutora.

¹⁹⁴ Právní úprava vychází ze zák. č. 119/2001 Sb., dále je právní úprava obsažená v jednotlivých způsobech výkonu rozhodnutí v občanském soudním řádu (např. ust. § 280 odst. 3, § 309 odst. 2 atd.).

¹⁹⁵ Poučení o tom, že proti exekučnímu příkazu není ve smyslu ust. § 47 odst. 4 ex. řádu odvolání přípustné, stejně jako jiné opravné prostředky, žaloba pro zmatečnost, žaloba na obnovu řízení, dovolání.

Řízení o soudních exekucích

Exekuční příkaz dále musí v horním pravém rohu obsahovat číslo jednací. V případě, že exekuční příkaz vydává na základě pověření soudního exekutora v souladu s ust. § 25 ex. řádu exekutorský kandidát, musí být tato skutečnost uvedena v záhlaví exekučního příkazu. Exekuční příkaz musí rovněž obsahovat výrazné označení „Exekuční příkaz“. Pokud v exekučním příkazu budou rovněž uvedeny pravděpodobné náklady exekuce a pravděpodobné náklady oprávněného, musí soudní exekutor v exekučním příkazu poučit povinného o tom, že vydá příkaz k úhradě nákladů exekuce neprodleně poté, kdy dojde ke splnění vymáhané povinnosti v exekučním řízení s výjimkou nákladů exekuce a nákladů oprávněného.

Výrok exekučního příkazu je velmi detailně upraven v ust. § 49 ex. řádu. Navíc jsou u jednotlivých typů exekučních příkazů vymezeny další speciální náležitosti mimo obecných náležitostí uvedených v ust. § 48 ex. řádu. Rovněž musí výrok u některých exekučních příkazů obsahovat další zákazy, příkazy a výzvy podle zvoleného způsobu tak, jak je musí obsahovat usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu.

Byť to exekuční řád výslovně neukládá, měl by exekuční příkaz v souladu s generální poučovací klauzulí uvedenou v ust. § 3 odst. 1 vyhl. č. 418/2001 Sb.¹⁹⁶ obsahovat i poučení o zákazu převedení majetku na jiného nebo ho zatížit nebo s ním jinak nakládat s tím, že porušení tohoto zákazu má za následek neplatnost právního jednání.

8.2.4.1 Doručování exekučního příkazu

Pro doručování platí ustanovení obecné právní normy, kterou je občanský soudní řád. Exekuční příkaz se totiž podle ust. § 49 odst 7 ex. řádu doručuje oprávněnému, povinnému a dalším osobám, kterým se podle zvoleného způsobu exekuce doručuje usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Do vlastních rukou se těmto osobám doručuje opět pouze v případech, u nichž tak stanoví občanský soudní řád.

8.2.5 Procesní obrana proti exekučnímu příkazu

Jak již bylo uvedeno, proti exekučnímu příkazu není ve smyslu ust. § 47 odst. 4 ex. řádu přípustný opravný prostředek. Není tak možné s úspěchem podat řádný opravný prostředek, kterým je odvolání. Totéž platí pro kategorii

¹⁹⁶ Při provádění exekuce exekutor poskytuje účastníkům, jakož i dalším osobám, kterých se exekuce týká, poučení o jejich procesních právech a povinnostech.

mimořádných opravných prostředků, kam patří žaloba pro zmatečnost, žaloba na obnovu řízení a dovolání. Z uvedeného je tedy patrné, že exekuční příkaz nabude právní moci doručením posledního účastníkovi řízení.

Přestože zákon výslovně neuvádí žádné prostředky procesní obrany proti exekučnímu příkazu, existují některé procesní způsoby, jak se proti vydanému exekučnímu příkazu bránit.

Prvním možným způsobem je návrh na zrušení exekučního příkazu podaným účastníkem exekučního řízení. Tato možnost vyplývá z výkladu ust. § 47 odst. 1 ex. řádu, podle kterého soudní exekutor exekuční příkaz nejenom vydává, ale také ho zruší¹⁹⁷.

Druhým způsobem je možnost účastníka podat návrh na (částečné) zastavení exekuce (ohledně některého ze způsobů provedení exekuce) postupem dle ust. § 55 ex. řádu, případně spojeným s návrhem na odklad exekuce dle ust. § 54 ex. řádu.

Třetí osoby mají dále právo standardně podat vylučovací žalobu dle znění ust. § 267 o. s. ř. a v případě soupisu na místě samém podat návrh na vyškrtnutí movitých věcí ze soupisu dle ust. § 68 ex. řádu. Další možnost má manžel povinného, který může podat podle ust. § 55 odst. 1 ex. řádu návrh na zastavení exekuce podle ust. § 262b o. s. ř.¹⁹⁸

8.2.6 Zákaz nakládání s majetkem

V podkapitole 6.7, která se zabývala generálním inhibitoriem, byl současně výklad o speciálním inhibitoriu a arrestatorriu. Právě speciální inhibitorium představuje jeden ze základních právních účinků spojených s vydaným exekučním příkazem. Z hlediska výkladu všech těchto institutů proto odkazujeme na oddíly 6.7.1–6.7.3.

Účinky všech vydaných exekučních příkazů zanikají provedením a zastavením exekuce. Toto pravidlo, které je uvedeno v ust. § 46 odst. 7 ex. řádu, se aplikuje společně s ust. § 46 odst. 8 ex. řádu. Zprávu o zániku účinků exekučních příkazů zasílá soudní exekutor formou oznámení o skončení exekuce všem orgánům a osobám, které ve svých evidencích (seznamech) vedou poznámku o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost; oznámení není rozhodnutím.

¹⁹⁷ Soudní exekutor tak má možnost exekuční příkaz zrušit i bez podaného návrhu na zrušení, má-li k tomu důvod.

¹⁹⁸ Je-li výkonem rozhodnutí poškozen majetek v SJM nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí.

8.2.7 Exekuční příkaz a manželské majetkové právo

Oblast materie manželského majetkového práva ve vztahu k jeho postihu v rámci výkonu rozhodnutí a exekučního řízení prošla za poslední roky mnoha novelami. V zásadě platí, že každá z posledních významných novel výkonu rozhodnutí, resp. exekučního řízení, se této oblasti vždy dotkla. Nedomníváme se, že tento trend je správný, protože takovým způsobem je popírána základní právní zásada, kterou je právní jistota, resp. princip legitimního očekávání. Tato jistota je základním pojmovým znakem právního státu. V zásadě platí, že úprava možnosti postihu majetku patřícího do SJM v exekučním řádu¹⁹⁹ je optickým obrazem právní úpravy v občanském soudním řádu²⁰⁰.

8.2.7.1 Seznam listin o manželském majetkovém režimu

Současná právní úprava již plně reflektuje úpravu manželského majetkového práva v občanském zákoníku²⁰¹, zejména její významný institut, kterým je zavedení Seznamu listin o manželském majetkovém režimu²⁰². Soudní exekutor má v souladu s ust. § 33 odst. 3 ex. řádu přístup do tohoto seznamu, který spravuje Notářská komora České republiky²⁰³. Podle ust. § 351 odst. 1 not. řádu platí, že jsou-li smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu zapsány v Seznamu listin, manželé se jich mohou dovolat vůči třetím osobám, i když tyto s jejich obsahem nebyly seznámeny. Na smlouvy o manželském majetkovém právu, které vznikly před účinností nového občanského zákoníku, tedy nejpozději k datu 31. 12. 2013, se aplikuje ustanovení čl. XIII bod 4 zák. č. 303/2013 Sb.²⁰⁴, které upravuje přechodná ustanovení notářského řádu. Zákonodárce tak nastavil režim, že i smlouvy uzavřené před

¹⁹⁹ Ust. § 42 ex. řádu.

²⁰⁰ Ust. § 262a, § 262b o. s. ř.

²⁰¹ Ust. § 708 a násl. obč. zák.

²⁰² Seznam listin je v souladu s ust. § 721 obč. zák. veřejný seznam, do kterého se zapisuje vše, co mění zákonný majetkový režim manželů (smlouva o manželském majetkovém režimu). Zápis se provádí, je-li to ve smlouvě ujednáno, jinak na žádost obou manželů.

²⁰³ Notářská komora České republiky zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup základní údaje zapisované do rejstříku Seznamu listin, tedy zejména údaje o tom, kdo uzavřel smlouvu o manželském majetkovém režimu a o jaký režim se jedná.

²⁰⁴ V Seznamu listin se na základě žádosti obou manželů evidují také smlouvy o rozšíření nebo zúžení stanoveného rozsahu SJM a smlouvy o vyhrazení vzniku SJM ke dni zániku manželství, uzavřené manžely nebo mužem a ženou, kteří v době uzavření smlouvy nebyli manželé a posléze manželství uzavřeli, vzniklé podle dosavadních právních předpisů; při zápisu se postupuje podle zák. č. 358/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jehož ustanovení po jejich zápisu se použijí i pro tyto smlouvy.

1. 1. 2014 musí být nově do seznamu zapsané, aby se manželé jejich obsahu mohli dovolávat vůči třetím osobám, i když tyto s jejich obsahem nebyly seznámeny.

Ovšem týká-li se smlouva o manželském majetkovém režimu nemovitě věci, platí odlišný režim. Občanský zákoník totiž v ust. § 720 odst. 2 výslovně uvádí: „*týká-li se smlouva manželů o manželském majetkovém režimu již existující věci zapsané do veřejného seznamu, nabývá smlouva v této části účinky vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu.*“ Toto ustanovení tak zcela nepochybně reaguje na skutečnost, že katastr nemovitostí je v souladu s ust. § 980 obč. zák. veřejný seznam a údaje do něho zapisované jsou tak v režimu principu materiální publicity²⁰⁵. Ve vztahu k nemovitě věci je tak zcela jednoznačně rozhodující zápis smlouvy manželů o majetkovém režimu do katastru nemovitostí, a nikoliv v tomto případě pouze do Seznamu listin.

8.2.7.2 Předpoklad postihu majetku patřícího do SJM

Předpoklady postihu majetku patřícího do SJM musíme hledat v hmotně právní úpravě SJM, tedy v občanském zákoníku. Z hlediska možných situací můžeme rozlišit následující tři situace:

- společný dluh manželů,
- dluh jednoho z manželů vzniklý za doby trvání manželství,
- výlučné dluhy²⁰⁶.

Nejjednodušší situaci představuje společný dluh manželů (oba manželé jsou povinnými osobami). V takovém případě je totiž možné postihnout nejenom veškerý majetek náležející do SJM (popřípadě majetek v dosud nevyřádaném SJM s bývalým manželem), ale také i výlučný majetek obou manželů.

V případě, že dluh vznikl jen jednomu z manželů, ovšem za doby trvání manželství, může soudní exekutor postihnout výlučný majetek povinného a dále v souladu s ust. § 731 obč. zák.²⁰⁷ majetek náležející do SJM. Rovněž podle ust. § 262 odst. 4 o. s. ř.²⁰⁸ může soudní exekutor postihnout účet manžela povinného

²⁰⁵ Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se zato, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem.

²⁰⁶ Dluhy charakterizované dle ust. § 732 obč. zák.

²⁰⁷ Vznikl-li dluh jen jednoho z manželů za trvání společného jmění, může se věřitel při výkonu rozhodnutí uspokojit i z toho, co je ve společném jmění.

²⁰⁸ Jde-li o vydobytí dluhu, který patří do SJM nebo dluhu povinného, pro který lze nařídít výkon rozhodnutí na majetek v SJM, lze vést výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.

Řízení o soudních exekucích

u peněžního ústavu, ovšem se zákonným omezením uvedeným v ust. § 304b odst. 4 o. s. ř.²⁰⁹

Kategorie výlučných dluhů je upravena v ust. § 732 obč. zák. Jedná se o následující situace:

- vznikl-li dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl,
- dluh se týká povinnosti manžela plnit výživné,
- jde-li o dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů,
- dluh jen jednoho z manželů vznikl ještě před uzavřením manželství.

V takovém případě může soudní exekutor postihnout primárně výlučný majetek povinného. SJM může být rovněž postiženo, ovšem jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo SJM zrušeno a vypořádáno podle § 742 obč. zák. Ve vztahu k výlučnému majetku manžela povinného je i v tomto případě možné postihnout jeho účet u peněžního ústavu, ovšem se zákonným omezením uvedeným v ust. § 304b odst. 4 o. s. ř.

8.2.7.3 Zjišťovací povinnost před vydáním exekučního příkazu

Před vydáním exekučního příkazu na majetek v SJM musí obligatorně soudní exekutor zjistit, zda je v Seznamu listin vedeném podle notářského řádu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení SJM, jeho obnovení nebo zúžení jeho stávajícího rozsahu anebo dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smluveného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu.²¹⁰ Podle ust. § 42 odst. 2 ex. řádu je soudní exekutor takovou listinou vázán ve dvou případech:

1. jde-li o vydobytí závazku vzniklého po zápisu do Seznamu listin;
2. jde-li sice o vydobytí závazku vzniklého před zápisem do Seznamu listin, ovšem oprávněný s takto později zapsanou listinou vyslovil souhlas.

²⁰⁹ Je-li výkon rozhodnutí veden podle ust. § 262a odst. 4 o. s. ř., nevztahují se zákazy uvedené v ust. § 304 odst. 1 a 3 o. s. ř. na částku ve výši poloviny peněžních prostředků, které byly na účtu v okamžiku, v němž bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, převyšuje-li částku podle odstavce 1. Peněžní prostředky podle předchozí věty vyplatí peněžní ústav manželovi povinného na jeho žádost. O tom musí být manžel povinného při nařízení výkonu rozhodnutí poučen.

²¹⁰ Ust. § 42 odst. 1 ex. řádu.

Exekuční řád v dotčeném ustanovení pro účely snadnějšího posuzování stanoví vyvratitelnou právní domněnku, kdy v pochybnostech se má za to, že závazek vznikl před zápisem listiny do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.

Podle ust. § 42 odst. 3 ex. řádu může soudní exekutor vydat exekuční příkaz na majetek náležející do společného jmění, který netvoří součást SJM jen proto, že byl zákonný režim SJM změněn, pokud nastanou tyto případy:

- v Seznamu listin není evidovaná žádná listina²¹¹
- jde-li o vydobytí závazku vzniklého před zápisem listiny do Seznamu listin a oprávněný s takto později zapsanou listinou nevyjádřil souhlas.

Současně má možnost v případě, že jde-li o vydobytí dluhu, který patří do SJM, anebo dluhů povinného, pro které lze vydat exekuční příkaz na majetek v SJM, vést exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu²¹².

8.2.7.4 Procesní obrana manžela povinného

V případě, že se manžel povinného domnívá, že byl exekučním příkazem poškozen majetek společného jmění ve větším rozsahu, než připouští zákon (hmotně právní úprava společného jmění), má aktivní legitimaci k podání návrhu na (částečné) zastavení exekuce. Tato jeho možnost je upravena v ust. § 55 odst. 1 ex. řádu a přímo odkazuje na znění ust. § 262b o. s. ř.²¹³ Z ust. § 55 odst. 1 ex. řádu tak implicitně vyplývá, že manžel povinného nemá v rámci této problematiky aktivní legitimační právo k podání excindační žaloby.

Uvedené ustanovení upravuje i následný postup soudního exekutora po takto podaném návrhu, kdy je povinen návrh posoudit z obsahu předložených písemných dokladů a bez souhlasu oprávněného rozhodnout do 15 dnů od doručení návrhu. V případě, že návrhu nevyhoví, musí jej společně s exekučním spisem v uvedené lhůtě postoupit exekučnímu soudu, který o dotčeném návrhu rozhodne.

²¹¹ Evidence v Seznamu listin se v tomto případě nezohledňuje.

²¹² Ust. § 42 odst. 4 ex. řádu.

²¹³ Je-li výkonem rozhodnutí poškozen majetek v SJM nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí.

8.3 Ochrana práv účastníků a třetích osob

Pokud se zaměříme na rozbor druhé části věty ust. § 46 odst. 1 ex. řádu „...*při tom dbá ochrany práv účastníků řízení i třetích osob dotčených jeho postupem*“, pak v kontextu první části věty představuje tato druhá část zákonnou limitaci postupu soudního exekutora. Je zde výslovně uvedeno, že rychlý a efektivní postup má také své právní hranice, které představují práva účastníků a i třetích osob dotčených postupem exekutora. Základní omezení při postupu soudního exekutora neboli skutečnosti, při jejímž vzniku je soudní exekutor povinen ustát v provádění exekuce, jsou následující:

- podání návrhu na odklad dle ust. § 54 ex. řádu (nesmí provádět žádné úkony směřující k provedení exekuce),²¹⁴
- podání návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu dle ust. § 68 ex. řádu (nesmí prodat v dražbě věci, na něž je podán návrh),
- podání vylučovací (excindační) žaloby dle ust. § 267 o. s. ř. (nesmí nařizovat nebo provést dražební jednání na věci²¹⁵, na něž je podána vylučovací žaloba),
- exekuční řízení se přerušuje²¹⁶ dle ust. § 35 odst. 2 zák. o rozhodčím řízení (podání návrhu na zastavení exekučního řízení, pokud je exekučním titulem rozhodčí nález),
- vybraný způsob provedení exekuce se přerušuje dle ust. § 11, § 14, § 16, § 16a zák. č. 119/2001 Sb.,
- exekuci nelze provést²¹⁷ dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) a § 267 odst. 1 insolvenčního zákona (účinky spojené s podáním insolvenčního návrhu),
- soudní exekutor vydá insolvenčnímu správci nebo v rámci likvidace dědictví do likvidační podstaty vymožené plnění bezodkladně po právní moci usnesení, kterým rozhodne po odpočtu nákladů exekuce o vydání vymoženého plnění insolvenčnímu správci nebo do likvidační podstaty.

Ve výše uvedených situacích, kdy soudní exekutor musí ze zákona ustát v provádění všech úkonů, má možnost provádět pouze úkony administrativního charakteru, tzn. že může provádět součinnosti třetích osob, aby v případě pominutí omezení mohl efektivně vydat exekuční příkaz, rovněž může odpovídat na dotazy ohledně stavu řízení, je nadále možné nahlížení do spisu dle ust. § 94 a násl. ex. řádu.

²¹⁴ Ust. § 54 odst. 2 a odst. 3 ex. řádu.

²¹⁵ Nemovité věci, movité věci, závod.

²¹⁶ Ust. § 46 odst. 7 ex. řádu.

²¹⁷ Ust. § 46 odst. 7 ex. řádu.

8.4 Další zákonná omezení postupu soudního exekutora

Exekuční řád dále obsahuje poměrně široký katalog dalších práv účastníků řízení a třetích osob dotčených postupem soudního exekutora, která je povinen soudní exekutor respektovat a která představují zákonnou limitaci jeho postupu v exekuci. Jedná se například o již uvedené ust. § 35 odst. 3 ex. řádu, podle něhož může exekutor začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného nejdříve poté, kdy soud vydal pověření podle § 43a ex. řádu. Další zákonná limitace způsobů provedení exekuce je v ust. § 58 ex. řádu, kde je uveden taxativní výčet možných způsobů provedení exekuce a jejich hierarchizace.²¹⁸ Ustanovení v odst. 1 tohoto paragrafu dále stanoví: „zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.“ Jako poslední příklad lze uvést ust. § 68 odst. 3 ex. řádu, které stanoví, že exekutor vždy vyškrtne věc ze soupisu, souhlasí-li s tím oprávněný nebo pokud během exekuce vyjde najevo, že povinnému věc nepatří či patřit nemůže.

8.5 Exekuční spis

Úkony a rozhodnutí exekutora a exekučního soudu jsou evidovány v exekučním spise, který vede exekutor v listinné nebo v elektronické podobě, a to již od zahájení exekučního řízení.²¹⁹ Kancelářský řád v § 17 odst. 2 ohledně elektronického spisu stanoví, že „elektronický spis může být veden pouze v případě, užívá-li exekutor informační systém zajišťující evidenci a uložení elektronické podoby úkonů, příchozích a odchozích dokumentů a pravidelné zálohování dat“. Dále stanoví v odst. 1, že spis tvoří došlé listiny (příchozí dokumenty)²²⁰ a úkony exekutora (odchozí dokumenty nebo záznamy). Podle ust. § 17 odst. 3 kancelářského řádu nejsou součástí spisu příchozí dokumenty pocházející od třetích osob, jejichž

²¹⁸ Ust. § 58 odst. 2 ex. řádu stanovuje obligatorně soudnímu exekutorovi pořadí způsobů provedení exekuce, od těch více šetrných k více intenzivním z hlediska zásahů do majetkové sféry povinného, tzn. od exekuce příkázáním peněžité pohledávky až k prodeji nemovitých věcí.

²¹⁹ Podle ust. § 19 kancelářského řádu každý spis je předmětem evidence v rejstříku a dostane spisovou značku. Spisová značka se skládá z trojčíslí, představujícího evidenční číslo soudního exekutora, označení příslušného rejstříku, do kterého je věc zapsána, pořadového čísla věci a posledního dvojčísla kalendářního roku (např. 202 EX 8/16).

²²⁰ Příchozí dokumenty mohou pocházet od účastníků exekučního řízení či jejich zástupců anebo od třetích osob.

Řízení o soudních exekucích

obsahem nejsou údaje o povinném či jeho majetku. Negativní odpovědi na žádosti o součinnost, nejsou-li součástí spisu, se evidují odděleně od spisu a na žádost se umožní nahlédnutí do nich podle § 94 a násl. ex. řádu.

Nutno konstatovat, že převážná většina soudních exekutorů využívá právě možnosti vést elektronický spis, protože toto řešení je přehlednější, rychlejší a celkově efektivnější. Náležitosti vedení elektronického spisu jsou upraveny v ust. § 25a kancelářského řádu. Ovšem vést elektronický spis neznamená, že soudní exekutor nemusí uchovávat některé došlé listiny. Podle ust. § 25a kancelářského řádu musí nadále uchovávat:

- doručenky²²¹,
- ostatní veřejné listiny,
- listiny, které nelze konvertovat podle ust. § 24 odst. 5 písm. a), b) a d) zák. č. 300/2008 Sb.,
- listiny uvedené v § 10e vyhl. č. 418/2001 Sb.

Podání účastníků řízení nebo jiné listiny důležité pro vedení řízení musí být převedeny do elektronické podoby nebo u nich musí být provedena autorizovaná konverze včetně obálky nebo jiného dokladu o podání či doručení písemnosti exekutorovi.

Ve vztahu k vedeným exekučním spisům je dále předmětná i úprava vyhl. č. 418/2001 Sb., *in concreto* ust. § 10a, § 10b, § 10c, § 10d, § 10e, která se meritorně zabývá způsobem a formou předložení exekučního spisu soudním exekutorem společně s předkládací zprávou a spisovým přehledem exekučnímu, odvolacímu nebo dovolacímu soudu.

Vyřízené spisy soudní exekutor v souladu s ust. § 24 kancelářského řádu ukládá v číselném pořadí podle rejstříků v místnosti k tomu vyhrazené, což je spisovna²²². Dále má povinnost spisy uchovávat po dobu 50 let, exekutorské zápisy 70 let.²²³

8.6 Povinnost vést exekuce v pořadí

Exekuční řád rovněž výslovně stanoví ve svém ust. § 46 odst. 3, že soudní exekutor je povinen vést exekuce v pořadí, v jakém mu byly doručeny exekuční návrhy.

²²¹ Podle ust. § 22 odst. 2 kancelářského řádu u elektronického spisu nemusí být doručenka přímo připojena k listině, ke které se vztahuje. Z informačního systému exekutora však musí být patrný průběh doručování listiny.

²²² Spisovna je součástí kanceláře exekutora, nemusí však být umístěna ve stejné budově jako sídlo exekutora. Zřízení spisovny mimo kancelář oznámí soudní exekutor Komoře.

²²³ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě.

Jako rozhodné kritérium zákon uvádí datum doručení exekučního návrhu. Je ovšem velmi důležité nezaměňovat tuto povinnost soudního exekutora s vymáháním tzv. přednostních pohledávek, které jsou taxativně vymezeny v ust. § 279 o. s. ř. Vymáhání přednostních pohledávek má vliv pouze na některé konkrétní způsoby provedení exekuce (srážky ze mzdy, pozastavení řidičského oprávnění), nikoliv na všechny zákonem umožněné způsoby provedení exekuce. Pokud budou jediným možným způsobem pouze srážky ze mzdy, tak může nastat situace, že exekuce vedená na nepřednostní pohledávku, byť byl exekuční návrh podán s dřívějším datem (např. 20. 3. 2014) než exekuce na přednostní pohledávku, na kterou byl exekuční návrh podán s pozdějším datem (např. 11. 11. 2011), bude exekuce na přednostní pohledávku vymožena dříve.

8.7 Nakládání s vymoženým plněním

Peněžitě plnění na vymáhanou povinnost se primárně hradí soudnímu exekutorovi. Exekuční řád ovšem v ust. § 46 odst. 4 umožňuje, že může být hrazeno i oprávněnému. Je nutné ovšem zdůraznit, že byť bude povinný hradit nikoliv soudnímu exekutorovi, ale přímo oprávněnému, má toto plnění i nadále charakter „plnění pod tíhou exekuce“, tzn. se všemi dalšími důsledky, zejména s nárokem na odměnu soudního exekutora.

Pro nakládání s vymoženým plněním platí, že v souladu s ust. § 46 odst. 4 ex. řádu je soudní exekutor povinen, nedohodne-li se s oprávněným jinak, po uplynutí lhůty dle ust. § 46 odst. 6 ex. řádu²²⁴ zajistit výplatu celé vymožené pohledávky po odpočtu nákladů exekuce do 30 dnů od doby, kdy peněžitě plnění obdržel. Vymožené částečné plnění exekutor vyplatí oprávněnému, nedohodl-li se s ním jinak, ve stejné lhůtě v případě, kdy toto nevyplacené částečné plnění převyšuje částku 1 000 Kč.

8.7.1 Vymožené plnění

Exekuční řád rovněž definuje, co považuje za vymožené plnění. Je jím:

- a) plnění získané provedením exekuce některým ze způsobů podle § 59 ex. řádu,
- b) plnění, které povinný uhradí ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 ex. řádu,
- c) plnění, které bylo povinným hrazeno po lhůtě uvedené v ust. § 46 odst. 6 ex. řádu, a vydání exekučního příkazu do provedení exekuce podle tohoto exekučního příkazu.

²²⁴ Lhůta 30 dnů od doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti povinnému.

V časové ose průběhu exekučního řízení se tedy považuje za vymožené plnění takové, které bylo získané provedením exekuce i zaplacením vymáhaného plnění povinným kdykoliv v průběhu tohoto řízení do doby provedení exekuce.

8.7.2 Zvláštní účet

Soudní exekutor má povinnost vymožené peněžité plnění vést odděleně od vlastních prostředků na zvláštním účtu.²²⁵ Podle ust. § 6b vyhl. č. 418/2001 Sb. musí smlouva o zvláštním účtu obsahovat také ujednání, že oprávnění nakládat s peněžními prostředky na tomto účtu má též zástupce exekutora po dobu zastupování a exekutor jmenovaný do exekutorského úřadu, jehož výkon zanikl exekutorovi, který uzavřel smlouvu o zvláštním účtu.

Konkrétní pravidla pro vedení tohoto zvláštního účtu pak upravuje kancelářský řád v ust. § 13a. Zejména stanoví, že soudní exekutor postupuje tak, aby byl schopen určit, či prostředky a v jaké výši se na zvláštním účtu nacházejí. Výpisy ze zvláštního účtu musí uchovávat v elektronické nebo listinné podobě. Vymožená plnění by měla být na zvláštní účet připisována pod variabilním nebo specifickým symbolem odpovídajícím spisové značce exekuce. Rovněž tak převody²²⁶ provádí exekutor tak, že uvede do variabilního či specifického symbolu anebo do popisu převodu číslice tvořící spisovou značku exekuce, které se převod týká.

Nakládání se zvláštním účtem nebo nakládání s prostředky na zvláštním účtu je podle ust. § 7 odst. 1 ex. řádu předmětem státního dohledu. Ministerstvo spravedlnosti nebo Komora mohou podle ust. § 7 odst. 3 písm. f) ex. řádu nahlížet do listin a informačních systémů exekutora, které obsahují údaje o nakládání se zvláštním účtem nebo o nakládání s prostředky na zvláštním účtu, pořizovat si z nich výpisy a kopie.

8.8 Skončení exekuce

Pokud exekuce skončí splněním vymáhané povinnosti včetně jejího příslušenství, nákladů exekuce a nákladů oprávněného nebo v případě, že povinný splnil ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy dle ust. § 46 odst. 6 ex. řádu vymáhaný nárok a uhradil zálohu, *in eventum* bylo-li exekuční řízení zastaveno podle ust. § 55 ex. řádu, je zákonnou povinností soudního exekutora podle ust. § 46 odst. 8 ex. řádu

²²⁵ Ust. § 41f zák. č. 21/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

²²⁶ Převody jsou zejména výplaty vymožených peněžních prostředků oprávněným či dalším osobám, vratky přeplatků povinným, výplaty nákladů exekuce na provozní podnikatelský účet exekutora a další platby.

zaslat oznámení o skončení exekuce všem orgánům a osobám,²²⁷ které ve svých evidencích (seznamech) vedou poznámku o probíhající exekuci anebo kterým byla v exekuci uložena nějaká povinnost.²²⁸ Toto oznámení nemá charakter rozhodnutí, v praxi je nazýváno jako „deblokace majetku“. Obeslané orgány a osoby tak mají majetek povinného, který byl postižený vydaným exekučním příkazem, uvolnit a v plném rozsahu mu umožnit veškerá dispoziční práva s ním spojená. V případě, že některý orgán nebo osoba (typicky zaměstnavatel) deponoval srážky ze mzdy, které zatím nebyly soudnímu exekutorovi vyplaceny, je povinen je vyplatit povinnému. Na tomto místě je nutné připomenout, že reakční doba orgánů a osob, které musí na základě oznámení exekutora majetek uvolnit, se velmi liší. Někteří jednájí v rádech několika hodin (typicky banky), jiní v rádech několika dnů (katastr nemovitostí).

Soudní exekutor po skončení exekuce promítne tuto skutečnost podle ust. § 35b odst. 1 písm. i) ex. řádu do rejstříku zahájených exekucí a současně podle ust. § 125 ex. řádu ve spojení s ust. § 3 vyhl. č. 329/2008 Sb. do centrální evidence exekucí.

8.9 Náhrada škody

Náhrada újmy způsobená soudním exekutorem při výkonu exekuční činnosti je upravena v exekučním řádu. Podle ust. § 32 odst. 1 ex. řádu, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, odpovídá soudní exekutor za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s výkonem exekuční a další činnosti podle exekučního řádu, a to i v případě, že škodu způsobil jeho zaměstnanec.²²⁹ Liberace je možná pouze v případě, kdy soudní exekutor prokáže, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat.

Je tedy patrné, že odpovědnost soudního exekutora za škodu je na principu objektivním, ovšem nejedná se o její absolutní formu, protože zákon výslovně připouští liberační důvody. Základními předpoklady odpovědnosti za vznik škody jsou:

- porušení právní povinnosti obsažené v předpisu upravujícím exekuční řízení,
- vznik škody (v majetkové sféře účastníka řízení vyjádřená v penězích),

²²⁷ Na žádost zašle toto oznámení neprodleně rovněž účastníkům řízení.

²²⁸ V oznámení označí také exekuční příkazy, jejichž účinky skončením exekuce podle § 47 odst. 7 ex. řádu zanikly.

²²⁹ Podle rozsudku NS ČR ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3029/2009 [C 9744], soudní exekutor neodpovídá za škodu způsobenou tím, že přes námitky ze strany třetí osoby, že je postižen majetek, k němuž má jiný právo nepřipouštějící provedení exekuce, zahrnul věc do prováděného soupisu movitých věcí.

Řízení o soudních exekucích

- příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi porušením právní povinnosti a vznikem škody,
- nemožnost liberace, kterou připouští exekuční řád v ust. § 32 odst. 2.

Pro případ vzniku škody, kterou by způsobil svým jednáním nebo jednáním svých zaměstnanců, je soudní exekutor povinně pojištěn. Pojištění trvá po celou dobu výkonu exekutorského úřadu.²³⁰ Ministr odvolá soudního exekutora, který nedoloží Komoře smlouvu o pojištění do 30 dnů od svého jmenování nebo neobnoví pojištění do 30 dnů po jeho zániku.²³¹

Je nezbytné v souvislosti s výše uvedeným též zmínit odpovědnost státu za činnost soudního exekutora. Podle ust. § 32 odst. 3 ex. řádu povinnost státu nahradit újmu podle zvláštního právního předpisu není dotčena.²³² Jedná se o zvláštní odpovědnost státu za škodu způsobenou soudním exekutorem, jež je chápána jako škoda způsobená při výkonu veřejné moci. Počínaje od 1. 1. 2013 s účinností zák. č. 396/2012 Sb. ust. § 32 odst. 1 a 3 ex. řádu upřednostňuje odpovědnost státu před přímou odpovědností soudního exekutora.²³³

²³⁰ Ust. § 11 ex. řádu.

²³¹ Ust. § 15 odst. 2 ex. řádu.

²³² Ust. § 4 zák. č. 82/1998 Sb. ve znění ex. řádu.

²³³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013.